

רשומות

הצעות חוק

28 ביולי 1963

578

ד באב תשכ"ג

עמוד

256

חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 10), תשכ"ג—1963 . . .

חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 10), תשכ"ג-1963

1. במקום סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, יבוא:

16. (א) שר המשפטים רשאי להכין נוסח חדש של כל חוק שהיה קיים בארץ ישראל ערב הקמת המדינה ואשר עודנו בר-תוקף במדינה, לרבות דבר המלך במועצה; נוסח זה יכיל את כל השינויים הנובעים מהקמת המדינה ורשויותיה וכל השינויים שחלו באותו חוק מכוח חקיקה לאחר הקמת המדינה; הודעה על הצעת נוסח חדש תפורסם ברשומות וכל מעונין יוכל לקבלה במשרד המשפטים תוך המועד שייקבע בהודעה.

נוסח חדש ונוסח משולב

(ב) הצעת נוסח חדש תבוא לפני ועדה מייעצת שתוקם על ידי שר המשפטים; הועדה תהיה של ארבעה - שופט שהמליץ עליו נשיא בית המשפט העליון, והוא יהיה יושב ראש, היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, נציג של לשכת עורכי הדין או של הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית, והיועץ המשפטי של השר הממונה על ביצוע החוק הנדון.

(ג) הועדה המייעצת תבדוק את הנוסח המוצע אם הוא נאמן בתכנון לחוק המקורי ומכיל את השינויים האמורים בסעיף קטן (א). תתקן בו את התיקונים הנראים לה מכהינה זו ותביא את הצעתה לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

(ד) שר המשפטים רשאי להציע לוועדת החוקה חוק ומשפט נוסח משולב של כל חוק שניתן במדינה; נוסח זה יכיל כל השינויים באותו חוק מכוח חקיקה.

(ה) בכל נוסח לפי סעיף זה מותר לחלק את הוראות החוק לחטיבות אחרות, למזג הוראות ולשנות מקומן, לצרף תוקים הדנים בנושא אחד לחוק אחד ולשנות שמו של חוק, כל עוד אין באלה שינוי תוכן, וכן להאחד ניבים ולתקן טעויות סופר.

(ו) לאור ההצעות שהובאו לפניו תקבע ועדת החוקה חוק ומשפט כל נוסח חדש ונוסח משולב והוא יחתם על ידי שר המשפטים ויפורסם ברשומות; משנתפרסם נוסח כאמור יהיה הוא, מיום הפרסום ואילך, החוק המחייב, ולא יהיה עוד תוקף לכל נוסח אחר של אותו חוק, ולא תישמע טענה שהנוסח משנה מתכנו של החוק המקורי.

2. נוסח משולב שנתפרסם ברשומות לפני תחילת חוק זה יראוהו מיום פרסומו כנוסח שנתפרסם לפי הוראות חוק זה.

אישור נוסחים קודמים

1 ע"ר תש"ח, חוס' א' מס' 2, עמ' 1; ע"ר תש"ח, עמ' 11; תש"ח, עמ' 12; תש"ח, עמ' 21; תש"ט, עמ' 2; תש"ט, עמ' 159; תשי"ב, עמ' 10; תשי"ב, עמ' 134; תשי"ב, עמ' 279; תשי"ד, עמ' 126.

דברי הסבר

להלן עיקרי התיקונים המוצעים לסעיף 16 לפק' סדרי השלטון והמשפט שלמען
הבהירות נראה לקיימם בדרך של החלפת הסעיף כולו במקום תיקונו למקוטעין:

וזו לשון סעיף 16 הקיים:

16. (א) שר המשפטים רשאי לפרסם ברשומות הצעת נוסח חדש של כל חוק שהיה קיים בארץ ישראל ערב הקמת המדינה ואשר עודנו ברתוקף במדינה. נוסח זה יכיל את כל השינויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה ואת כל התיקונים, השינויים וההוספות שחלו באותו חוק מכוח חקיקה לאחר הקמת המדינה.
- (ב) שר המשפטים יקים ועדות מייצגות של שלושה חברים, שאחד מהם – היושב ראש – יהיה שופט שימנה על ידי נשיא בית המשפט העליון, ותאחד היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, והאחד נציג הסתדרות עורכי הדין או נציג האוניברסיטה העברית.
- (ג) תוך זמן שקבע שר המשפטים לכל הצעת נוסח חדש, בהודעה שפורסמה ברשומות, תבדוק ועדה מייצגת את הנוסח המוצע ותגיש בכתב לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת את המלצותיה בדבר התיקונים שיש לדעתה לעשות כדי לתאם את הנוסח המוצע לחוק המקורי.
- (ד) ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת תקבע את הנוסח החדש לאור המלצותיה של ועדה מייצגת, והוא יהיה ברתוקף עם פרסומו ברשומות בחתימת שר המשפטים.
- (ה) בהיכנס נוסח חדש כאמור לתקפו, יהיה הוא החוק המחייב, ולא יהא עוד תוקף לכל נוסח אחר של אותו חוק ולא תישמע טענה שהנוסח החדש סוטה מן החוק המקורי.
- (ו) חוק שניתן במדינה ונעשו בו תיקונים, רשאי שר המשפטים לפרסם ברשומות אותו חוק בנוסח שיכיל את כל התיקונים שנעשו בו, ורשאי הוא אגב כך לשנות ממספרי הסעיפים לחלק סעיפים או למזגם.

הסעיף דן איפוא בשתי פעולות, שלכל אחת מהן נוהל אחר:

- (1) הוצאת נוסח חדש של חוקים מנדטוריים (סעיפים קטנים (א) – (ה)). הנוהל בעבודה זו, שיש בה הרקת תוכן מלשון אל לשון, הוא של שלושה שלבים: שר המשפטים מציג נוסח חדש, הנוסח מובא לבדיקה לוועדה של שופטים ומשפטנים שהרכבה קבוע בסעיף קטן (ב); הוועדה מעבירה את הנוסח שלה אל ועדת החוקה חוק ומשפט הבודקת את הנוסח שנית, לפי נוהל פנימי שלה, וקובעת את הנוסח הסופי, המתפרסם על ידי שר המשפטים ברשומות, ומשנתפרסם הוא הנוסח המחייב ואין עוד תוקף לנוסח אחר.
- (2) הוצאת נוסח משולב של חוק ישראלי שחלו בו תיקונים מרובים (סעיף קטן (ו)) ושענינו סידור חדש של חוק עברי על ידי שילוב כל התיקונים שחלו בו, היינו שינוי צורה ללא שינוי לשון מהותי – מתפרסם על ידי שר המשפטים ללא בדיקה נוספת. בנוסח משולב לא נאמר שאחרי פרסומו שוב אין תוקף לנוסח אחר. נמצא, שלהלכה אין לו תוקף מחייב; ואילו למעשה הוא הנוסח היחיד המשמש בידי המשפטן ובידי בית המשפט ובידי הכנסת החוזרת ומתקנת אותו בלבד, בדרך שהיתה בכוונת המחוקק – מתן חוק שלם אחד.
- התיקון המוצע (סעיף קטן (ד) ו-(ו)) בא לקיים את המציאות וליתן במפורש לנוסח משולב אותו תוקף מחייב שניתן לנוסח חדש, כתבאי שגם נוסח משולב יובא לפני ועדת החוקה חוק ומשפט לבדיקה ולאישור, אמנם ללא שלב הביניים של הוועדה הסטאטוטורית הקבועה לנוסח החדש, שלענין זה אין בה הכרח. עם זאת נראה גם לומר במפורש, דבר המשתמע מסעיף 14(3) של פקודת הפרשנות כי תקפו של כל נוסח חדש או משולב הוא מיום פרסומו ואילך, ואינו עשוי להשפיע על ענינים שלפניו כן.
- הסמכויות הנתונות, לפי סעיף קטן (ה) המוצע, לשר המשפטים ולוועדה הסטאטוטורית ועדת החוקה חוק ומשפט בהכנת נוסח חדש ונוסח משולב הן כרוכות לפי ההוראות המיו-

חדות שקבעה הכנסת בשנים האחרונות ולמקרים מסויימים, כגון בתיקון פקודת התעבורה.
תשי"ח-1958, בה נאמר:

"26 בנסח משולב כאמור רשאי שר המשפטים לחלק את הפקודה לסימנים ולסעיפים ולחלק
סעיפים לסעיפי משנה ולשנות מקומם וסדרם של סעיפים וסעיפי משנה בפקודה - ככל שייראה
בעניו למען תת לפקודה צורה נאותה, ובלבד שלא ישנה מתכנה."

החוק המוצע מוסיף סמכויות אלה:

1. צירוף חוקים הדנים בנושא אחד - לחוק אחד. דוגמה ישמש הצורך לאחד את פקודת סדרי השלטון והמשפט מ"ב באייר תשי"ח (21 במאי 1948) עם פקודת סדרי השלטון והמשפט (הוראות נוספות) מ"ל בסיון תשי"ח (7 ביולי 1948), שהם ענין אחד; וכן הצורך, העשוי לבוא, באיחוד כל החוקים שניתנו בכנסת תחת השם "חוק לתיקון דיני העונשין" ובתוספת שם בסוגריים כמו (עבירות שוחד) (עבירות זנות) (עבירות חרץ) וכו', העתידים להיות פרקים בחוק אחד של דיני העונשין.

2. שינוי שמם של חוקים. דוגמה לצורך זה ישמש נוסח חדש של "דבר המלך במועצה" שראוי ליתן לו שם מתאים יותר למציאות החדשה. כיוצא בזה המקרים שחוקים שונים מצטרפים לחוק אחד.

3. האחדת ביטויים. כידוע הוא, שהתפתחותה של לשון המשפט ומונחיה כ-14 שנות קיומה של המדינה גרמו, שבחוקים מאוחרים השתמש המחוקק לתיקון חוקים קודמים בביטויים ובמונחים חדשים לאותו מושג או רעיון, ובהכנת נוסח אחרון חובה לנקוט נוסח אחרון.

ג. בנוסח הקיים של סעיף 16 מדובר על "נוסח חדש של כל חוק". ביטוי שבשנת תשי"ח היה פירושו any law, היינו כל דין שהוא, אולם בשנת תשי"ד יצא נוסח חדש של פקודת הפרשנות, שבו הוגדרו המונח "חוק" ככולל חוקי הכנסת ופקודות מגדטוריות בלבד, למעט "דבר המלך במועצה על א"י" שהוא בגדר "דין". על כן מוצע להוסיף בסעיף קטן (א) את המלים "לרבות דבר המלך במועצה".

ד. בסעיף הקיים נאמר "שר המשפטים רשאי לפרסם ברשומות הצעת נוסח חדש". הכוונה היתה ליתן לציבור אפשרות לעיין בנוסח המוצע ולהעיר עליו. הנסיון של עשר שנים בפרסומים אלה לא הביא כל תגובה משום צד, זולת המשרד הממשלתי או המוסד הציבורי הנוגע בדבר, שאליו נשלחת ההצעה עוד לפני פרסומה. לשם הסכון בזמן, בעבודה ובהוצאות הדפסה מוצע לוותר על החובה לפרסם הצעות ברשומות, במקומה תפורסם הודעה על כל הצעת נוסח חדש, וכל מעונין בה יוכל לקבלה ממשרד המשפטים לעיון ולהערה (סעיף קטן (א)).

ה. הסעיף הקיים קובע ועדה של שלושה - שופט, היועץ המשפטי לממשלה ונציג לשכת עורכי הדין או האוניברסיטה. מוצע, שיצורף גם נציג של השר הממונה על ביצוע החוק הנדון והועדה תהיה של ארבעה (סעיף קטן (ב)).

ו. סעיף 2 של החוק המוצע בא ליתן תשריר לנוסחים משולבים שיצאו עד כאן שלא לפי הנהלה שבחוק המוצע. ואלה הנוסחים:

חוק הבחירות לכנסת, תשט"ו²

חוק הבחירות לכנסת, תשי"ט³

² ס"ח 174, תשט"ו, עמ' 30.
³ ס"ח 281, תשי"ט, עמ' 114.

חוק מבקר המדינה, תשי"ח⁴
חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט⁵
חוק שירות בטחון, תשי"ט⁶
תקש"ח (עבירות תנועה דין חיילים), תשי"ט⁷
חוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ט⁸
חוק בתים משותפים, תשכ"א⁹
חמשת החוקים הנזכרים ראשונה כבר היו לפני הכנסת אגב תיקונים בהם.

4 ס"ח 248, תשי"ח, עמ' 32.
5 ס"ח 295, תשי"ט, עמ' 276.
6 ס"ח 296, תשי"ט, עמ' 286.
7 ס"ח 297, תשי"ט, עמ' 300.
8 ס"ח 298, תשי"ט, עמ' 306.
9 ס"ח 349, תשכ"א, עמ' 201.

